

BEN-pilot: hoe beoordelen we de resultaten?

Binnen Koeien & Kansen wordt onderzoek gedaan naar flexibele bemesting in de BEN- en de BES-pilots. In de BEN-pilot mogen deelnemers meer kunstmeststikstof gebruiken dan volgens de gebruiksnorm, omdat de onttrekking van stikstof door de gewassen hoger is dan forfaitair.

Een hogere N-opbrengst en een hoger N-overschot

Bij de BEN geldt het acceptabel stikstofoverschot als basis. Generieke gebruiksnormen corresponderen daar immers ook mee. In de BEN is gemakshalve gesteld dat het verschil tussen de forfaitaire N-opbrengst en de bedrijfsspecifieke N-opbrengst als extra kunstmest-N gegeven mag worden. Dit past binnen het acceptabel N-overschot omdat de 'bedrijfsspecifieke meeropbrengst van N' gelijk is aan de 'bedrijfsspecifieke ruimte in het N-overschot'. Grofweg is te verwachten dat de helft van de extra gegeven kunstmest N opgenomen wordt. Dat betekent dat de

ruimte in het N-overschot maar voor de helft wordt opgevuld.

In de BEN-pilot leverde de extra kunstmest-N een toename van de stikstofopbrengst in gras op van 4% ten opzichte van de referentie jaren (2011-2013). Op bedrijfsniveau nam de stikstofonttrekking toe met 23 kg per ha. Het stikstofoverschot op de bodembalans ging omhoog met 25 kg per ha. Deze verdeling van N over gewasopbrengst en overschot komt overeen met de verwachting.

Beoordeling van het N-overschot

Dat deed vermoeden dat het gerealiseerde N-overschot de norm

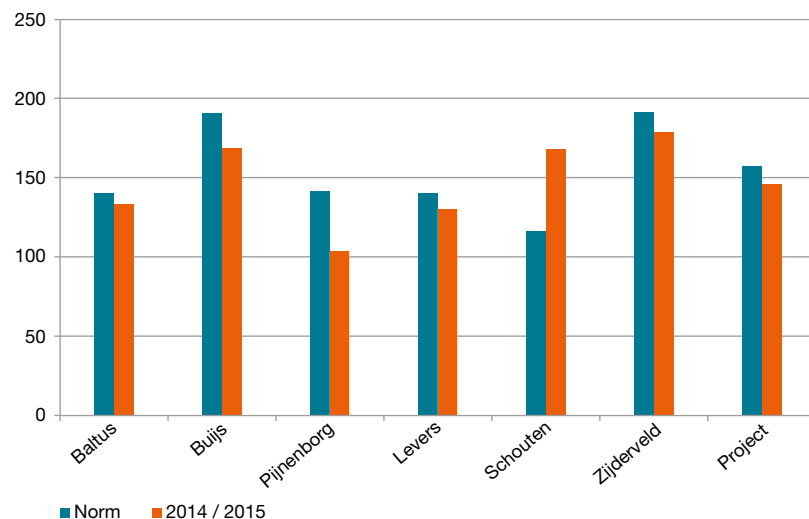
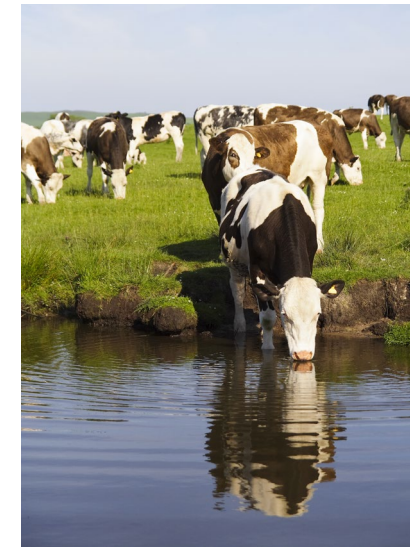
niet zou overschrijden. Dat blijkt echter anders te liggen (zie Figuur 2). Er zijn verschillende oorzaken. Deelnemers kunnen binnen de wettelijke kaders hun bemestingsruimte vergroten met toeslagen die verbonden zijn aan nateelt van gewassen. Bovendien is tijdens het begin van de BEN een generieke verhoging toegepast van de stikstofgebruiksruimte van 35 kg N per ha voor gras op klei. Extra's waar de BEN-ruimte bovenop is gekomen, want bij de gunning van extra kunstmest-N wordt verondersteld dat volgens de kale gebruiksnorm wordt gewerkt. De ruimte in het N-overschot is overschat als gunning van extra kunstmestruimte alleen werd bepaald op grond van opbrengsten. Als ook de N-overschotten worden betrokken in de gunning van extra kunstmest-N dan is de kans op het overschrijden van acceptabele N-overschotten klein. Het overschot wordt dus een extra criterium voor gunning van kunstmestruimte.

Welk overschot is acceptabel?

Het onderzoek geeft aanleiding om na te denken over het kapstokje voor de beoordeling van bedrijfsprestaties: het maximaal acceptabele stikstofoverschot. Het acceptabele overschot is het overschot dat correspondeert met de generieke gebruiksnormen. Er zijn argumenten

om het acceptabel overschot bij te stellen als bedrijfsspecifiek afge-rekend wordt. Dit hoeft overigens niet altijd betekenen dat er extra ruimte ontstaat. Het al dan niet bijstellen is een onderwerp van zorgvuldige overweging. Enkele overwegingen zijn opgenomen in het onlangs uitgebrachte rapport (BEN: Bedrijfsspecifieke bemesting met kunstmest stikstof; Resultaten 2014 en 2015, 2017).

Koos Verloop,
Wageningen Plant Research
Gerjan Hilhorst,
Wageningen Livestock Research

Figuur 3: Reëel N-overschot op BEN-bedrijven in kg per hectare vergeleken met norm

Nieuw verschenen

Rapport nr. 77
BEN: Bedrijfsspecifieke bemesting met kunstmest stikstof.

Resultaten 2014 en 2015.
Auteurs: Koos Verloop, Gerjan Hilhorst, Joke Oenema en Jaap Gielen

Rapporten zijn gratis te downloaden van de website

